

5. ADINGABEENTZAKO ARRETA ETA ZERBITZUAK

5.1. Prebentzio programak

Departamentu honen eginkizuna **prebentzio arlo jakin eta identifikatu batzuetan lan egitea da**; hau da, zaugarritasun faktoreak identifikatu diren egoeretan, edo babesgabetasunari, kontsumoari edota egokitu ezinari loturiko egoeretan, arazoari alde zurretik eta garaiz heltzea izanik helburua.

5.1.1. Adikzioekin lotutako prebentzio programak

5.1.1.1. Droga-mendekotasun prebentzio programa **aisialdi arloan**

Jai eta ospakizunetarako prebentzio eta laguntza programa

Programa honen helburua da prebentzio lana egitea hainbat substantziaren kontsumoei loturiko arriskuak txikitzeko jai eta ospakizunetan (Aste Nagusian adibidez).

- Jaietako alkohol kontsumoari buruzko kanpaina

Proiektu honen bitartez, sensibilizazio, informazio eta prebentzio kanpaina bat egiten da alkoholaren gehiegizko kontsumoaz ohartarazteko. Alkohol maila neurtzeko probak egiten dira, gaztea bere benetako maila etilikoaz eta kontsumitzeak dituen arriskuez ohar dadin (gidatzeari dagokionez bereziki). Probak bereziki prestatutako standetan egiten dira, eta borondatezkoak dira.

	Parte-hartzaile kop.	Positiboak
Gizonak	387 (%69,11)	182 (%79,13)
Emakumeak	173 (%30,89)	48 (%20,87)
Guztira	560	230

	Parte-hartzaile kop.	Positiboak
< 18 urte	21 (%3,75)	2 (%0,87)
18 – 20 urte	362 (%64,64)	179 (%77,83)
> 20 urte	177 (%31,61)	49 (%21,30)
Guztira	560	230

- Drogak antzemateko testak

Proiektu honen ardatza sustantzia debekatuen testa eta analisisa egitea eta informazioa ematea da. Informazio hori banakakoa edo orrokorra izan daiteke eta kontsumitzaile potentzialiei edota drogen erabilpenarekin lotuta dauden gaietan interesa duten pertsonen zuzenduta dago.

	Parte-hartzaile kop.
Gizonak	145 (%64,73)
Emakumeak	78 (%34,82)
Bestelakoak	1 (%0,45)
Guztira	224

Informazio eta prestakuntza programa gazteen lokaletan

Proiektu honen bidez, adikzioei eta beste jokabide arriskutsu batzuei buruzko informazioa, prestakuntza eta aholkularitza eskaintzen zaizkie, Donostiako lokaletan elkartzen diren neska eta mutil gazteei. Gehienbat, ematen zaien informazioa adikzioetan, teknologia berriak erabiltzeko modu hobereenak eta erlazio afektibo-sexualetan oinarriturik dago. 2 lokaletan jarri da martxan programa eta 35 lagunek parte hartu dute guztira.

	Parte-hartzaile kop.	Erabilpena
Gizonak	35 (%100)	55
Emakumeak	0 (%0)	0
Guztira	35	55

	Parte-hartzaile kop.	Erabilpena	Emakumeak	Gizonak
< 18 urte	4 (%11,43)	7	0	7
18 – 20 urte	30 (%85,71)	47	0	47
> 20 urte	1 (%2,86)	1	0	1
Guztira	35 (%100,00)	55	0	%100

Substantziak edukitzeagatik edo kontsumitzeagatik zigortu egin dituzten adingabeentzako neurri alternatiboen programa

Egitasmoa sortu da Donostian substantziak (alkohola edo legezkoak ez diren substantziak) edukitzeagatik edo kontsumitzeagatik zigorra jaso duten adingabeei begira. Helburua da era honetako egoerak detektatu eta horietan esku hartzea, familia bakoitzera eta haren beharretara egokitutako arreta eskainiz. Informazioa, prestakuntza, laguntza eta/edo orientazioa eskaintzen zaizkie, bai adingabeei bai familiei.

Tutoreek, adingabeak eta droga mendekotasunaren arloko teknikariak adostutako esku-hartzea amaitzen denean, prozesua ebaluatzen da. Ebaluazioa positiboa bada, zigorraren zenbatekoa txikitzen da, eta 100 € (kalamua) edo 20 € (alkohola) ordaindu behar dira; negatiboa bada, aurrera jarraitzen du zigorraren prozedurak.

2018an, 172 lagunek hartu dute parte egitasmoan: 69 adingabek, 100 senidek eta beste baliabide batzuen 3 arduradunek. 290 saio egin dira nerabeekin, 77 saio familiekin, kalamuaren kontsumoaren prebentziorako 4 tailer nerabeentzat (28 pertsona), eta gurasoentzako 5 prebentzio hitzaldi (49 pertsona).

Adingabeak sexuen arabera	Kop.
Emakumeak	17 (%24,64)
Gizonak	52 (%75,36)
Guztira	69

Adingabeak adinen arabera	Kop.
14 urte	6 (%8,70)
15 urte	9 (%13,04)
16 urte	12 (%17,39)
17 urte	30 (%43,48)
18 urte	12 (%17,39)
Guztira	69

Substantzia mota	Kop.
Alkohola	7 (%10,14)
Legez kanpoko substantziak (Kalamua)	62 (%89,86)
Guztira	69

Ebaluazioa	Kop.
Positiboa	61 (%88,41)
Negatiboa	0 (%0)
Esku-hartzean jarraitzen dute	8 (%11,59)
Guztira	69

5.1.1.2. Droga-mendekotasun prebentzio programa **hezkuntza arloan**

“Alkohola Arrisku” programa

“ALKOHOLA ARRISKU”, alkoholaren kontsumoaren arriskuak txikitzeko programa hau bereziki pentsatuta dago ikasleentzat (DBH4, batxilergoa, erdi eta goi mailako Heziketa Zikloak, LHI eta HHE), eta oinarrizko bi helburu ditu:

- Jokabide arduratsua sustatzea alkoholaren kontsumoari loturiko arriskuen kudeaketan.
- Erabakiak arduraz hartzeko gaitasuna indartzea alkoholaren kontsumoari loturiko arrisku egoeretan.

Parte-hartzaile eta ikastetxeen taula:

Ikastetxe kopurua	5			
Talde kopurua	18			
	Emakumeak	Gizonak	ED/EE	Guztira
Ikasle kopurua	201	198	8	399

Parte hartzaileak, adinaren arabera:

15 urte	219	%54,88
16 urte	78	%19,54
17 urte	70	%17,54
18 urte	21	%5,26
19 urte	1	%0,25
Ez dute erantzun	10	%2,50
Guztira	399	%100,00

5.1.1.3 **Teknologia berrien erabilerari buruzko prebentzio programak hezkuntza arloan**

Teknologia berrien erabilerari buruzko prestakuntza

Ikastetxeetako profesionalen prestakuntzaren bidez, prebentzio eta detekzio kontzeptuei buruzko oinarri sendo bat eskaini nahi dugu teknologia berrien erabilerari begira, gai izan daitezen mezu egokiak transmititzeko eta beren eguneroko lanean sor daitezkeen problematikei aurre egiteko. Proiektuaren helburua da tresna hauek egoki erabiltzeari buruzko trebakuntza ematea eta era horretan adingabeen informazioa, prestakuntza eta orientazioa eskaintzea.

Profesionalen prestakuntza 10 ikastetxetan egin da, eta Udaleko profesionalaz osatutako hiru taldek ere parte hartu dute. Guztira, 157 pertsonak hartu dute parte, 120 emakumek eta 37 gizonak.

Aurrez aurreko prestakuntza	Partaide kopurua
Emakumeak	120 (%77)
Gizonak	37 (%23)
Guztira	157

Prestakuntzan erabilitako hizkuntza	Partaide kopurua
Euskara	13 (%100)
Gaztelania	0

5.1.1.4. Hezitzaileen Prestakuntza Programa Drogomenpekotasun Prebentzio arloan

Trebakuntza honen helburua profesionali lanerako tresnak eskura jartzea da, droga-kontsumoari loturiko arriskuak murrizteko jarraibideak emanez. Gizarte eragileen trebakuntzaren bitartez, lan egiten duten gazteekin osasun eragile moduan jokatu dezateke eta horrela, alkohola eta beste droga batzuen kontsumoarekin loturiko arriskuak murriztu.

Heziketa Udaltzaingoarekin lankidetzan garatu da eta guztira 25 udaltzainek parte hartu dute.

Parte-hartzaileak	Kop.
Emakumeak	3 (%12)
Gizonak	22 (%88)
Guztira	25 (%100)

5.1.2. Adingabeen babesari loturiko prebentzio programak

Detekzio eta Esku-hartze Goiztiarrerako Programa adingabeen babesaren arloan

Babesgabetasuna pairatzen duen adingabeak eskaera espliziturik egiten ez duenez, oso garrantzitsua da gai honetan eskumena duten administrazio publikoak eraginkortasunez aritzea kasu horien detekzioan. Horretarako, ezinbestekoa da adingabeekin harremanetan dauden profesionalak kasu horiek antzemateko gai izatea.

Programak bi atal ditu: hezkuntza eta komunitate esparruetan babesgabezia kasuak antzemateko prestakuntza, eta profesionalentzako aholkularitza, garaiz esku hartzeko, kasua antzeman den esparruan bertan eta hor lanean ari diren profesionalen bitartez.

“Unitate profesionalak” izenekoan arabera antolatuta dago, eta unitate mota asko daude; hau da, adingabeentzako zentro edo zerbitzu mota askotarikoak. Zentro edo zerbitzu horietan, profesionalak harreman zuzena dute adingabeekin eta, beraz, agente gisa aritu daitezke, adingabeen babesgabeziako kasuei loturiko detekzio eta esku-hartze goiztiarrean.

2018an programak 4 unitate profesional gehiago izan ditu eta 58 unitate izatetik 62 izatera pasa da.

Unitate profesional motak (UP)	UP	Zentroak	Taldeak	Prestakuntzan parte hartu duten profesionalak			Batzordeetan parte hartu duten profesionalak		
Ikastetxeak	54	40	130	E: 1788	G: 382	Gu: 2170	E: 147	G: 37	Gu:184
Haurreskolak	1,5	11	10	E: 115	G: 2	Gu: 117	E: 12	G:0	Gu: 12
Kirolegeiak	1	10	4	E: 6	G: 8	Gu: 14	E: 3	G: 5	Gu: 8
Gaztelekuak/ Haurtxokoak	1,5	8/8	5	E: 28	G: 21	Gu: 49	E: 9	G: 7	Gu: 16
Udaltzaingoa	1	1	4	E: 9	G: 32	Gu: 41	E: 4	G: 3	Gu: 7
Osasun zentroak	3	10	4	E: 25	G: 2	Gu: 27	E: 23	G: 2	Gu: 25
Guztira	62	88	157	E: 1971	G: 447	Gu: 2418	E: 198	G: 54	Gu: 252

Aholkularitza eskaerak prestakuntza saioen bidez bideratzen dira, prestakuntza planean sartu diren gai espezifiko modura, edo esku-hartze goiztiarra duten kasu zehatzen inguruan eginiko lan gisa.

Konpondu beharreko talde gatazkekin lotutako eskaeretako asko adingabe jakin batzuei buruzkoak ziren, konpondu beharreko testuinguru horren barruan. Horregatik, esku-hartze goiztiarreko jarduketa plan baten barruan heldu zaie gatazka horiei, adingabearen eta haren ingurunearen gainean aldi berean ekinez.

Beste kasu batzuetan, egoerak ebaluatzeko tresnak erabili dira, edo prestakuntza saioetan eskaini ahal izan diren baliabideak ezagutu behar izan dira.

Esku-hartze goiztiarra izan duten adingabeen kopurua						
Adinak	Mutilak	%	Neskak	%	Guztira	%
0-2	17	3	24	5,7	41	4
3-5	125	21,7	76	17,8	201	20
6-11	290	50,2	210	49,1	500	49,8
12-16	141	24,4	112	26,2	253	25,2
17-18	5	0,9	5	1,2	10	1
Guztira	578	57,5	427	42,5	1005	

2014-2018ko konparatiboa														
MUTILAK					NESKAK					GUZTIAK				
2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
287	380	508	541	578	157	203	263	328	427	444	583	771	869	1005

Familia kudeaketa laguntzeko zerbitzua (FLZ)

Adingabeen heziketak familian sortzen dituen arazoak bideratzen laguntzeko beharrak bultzaturik, zerbitzu hau bereziki pentsatuta dago adingabeen garapenean eragina duen edo izan dezakeen era honetako arazo espezifiko bat duten familientzat.

Zerbitzu honetan taldean jarduteko gune bat eskaintzen da, egoerak eta ikuspuntuak trukatzeko eta, beste pertsona eta profesional batzuen ikuspuntua ezagututa, familian esku hartzeko modu berri eta egokiago bat aurkitzeko.

2017ean sortutako taldeak eta 2018an lanean jarraitu dutenak	5
2018an sortutako taldeak	13
Taldeetan parte hartu duten kasuak	80
Banakako esku-hartzeak	10
Prozesua amaitzeagatiko altak	23
Kasuak guztira	132

5.2. Babesgabetasun egoeran dauden adingabeen arloan esku hartzeko programak

Zerbitzu honen eginkizuna da adingabeen babesari buruzko 3/2005 Legeak udalei ezartzen dizkien betebeharrak betetzea.

5.2.1. Kasu arin eta moderatuak

Ondoko taulan, 2018ko abenduaren 31n babesgabetasun arin edo ertain gisa diagnostikatutako kasuetan (BALORA diagnostiko tresnaren arabera) martxan zeuden esku-hartzeak ikus daitezke.

Gizarte Zerbitzuguneak	Kopurua	Bizt. < 18 (%)
Alde Zaharra - Erdialdea	20	%0,92
Amara	82	%2,28
Larratxo - Altza	114	%4,10
Gros - Egia	78	%1,51
Antigua	81	%1,34
Erribera - Loiola - Martutene	52	%1,13
Intxaurrondo	107	%5,13
Bidebieta - Herrera	45	%3,30
Guztira	579	%2,05

Kasu berrien kopurua eta esku-hartzea 2018an amaitu duten kasuen kopurua honako hauek dira:

Kasu berriak	169
Esku-hartzea amaitu duten kasuak	247

5.2.2. Kasu larriak

Kasu larriak edo babesgabeziakoak Foru Aldundiak bere gain hartzen baditu ere, Udalari dagokio hasierako ikerketa eta egiaztatze lana egin eta lehen diagnostikoa lantzea. Ondoko taulan, 2018ko abenduaren 31n Gizarte Ekintzaren Zuzendaritzak esku artean zituen babesgabetasun larriko kasuak edo babesgabezia egoerara iritsi zitezkeenak ageri dira.

Gizarte zerbitzuguneak	Kopurua	Bizt.< 18 (%)
Alde Zaharra - Erdialdea	5	%0,23
Amara	8	%0,22
Larratxo - Altza	18	%0,56
Gros - Egia	17	%0,33

Antigua	19	%0,31
Erribera-Loiola-Martutene	18	%0,39
Intxaurrondo	13	%0,62
Bidebieta - Herrera	5	%0,37
Guztira	103	%0,36

Kasu larri berrien kopurua eta esku-hartzea 2018an amaitu duten kasuen kopurua honako hauek dira:

Kasu berriak	44
Foru Aldundira bideratutako kasuak	39
Esku-hartzea amaitu den kasuak	44

5.2.3. Esku-hartze baliabideak

Kasu bakoitzari baliabideak esleitzeko orduan, aintzat hartzen da kasuaz arduratzen den profesionalak adierazitakoa, eta koherentziaz jokutzen da kasuaren lanketarako ezarritako helburuekin.

Esku hartzeetan parte hartzen duten profesionalak, landu behar den helburua edota adin txikikoaren adina kontuan hartuta, metodologia eta programa desberdinak aplika ditzaketen terapeuta eta hezitzaileak dira. Beraz, kasu bakoitzean programa zehatz bat edota haien konbinazioa aplikatzen da helburuak lortzeko.

Terapeuten eta hezitzaileen banaketa gizarte zerbitzuguneen arabera:

Gizarte zerbitzuguneak	Terapeutak	Hezitzaileak
Alde Zaharra - Erdialdea	0,12	0,92
Amara	0,70	3,65
Larratxo - Altza	0,63	3,89
Gros - Egia	0,80	3,22
Antigua	0,70	4,10
Erribera – Loiola - Martutene	0,25	2,21
Intxaurrondo	0,75	4,19
Bidebieta - Herrera	0,55	2,30
Guztira	4,50	24,50

Profesional horiek programa hauen bitartez esku-hartzen dute:

a) Arlo sozioedukativo eta psikosozialean laguntza emateko programa

Profesional hauek arlo sozioedukativoan edota psikosozialean laguntza ematen diete familiei, gatazkak bideratzeko, babes gabezia egoerak saihesteko, ohitura eta jokabide kaltegarriak ordeztzeko eta bizikidetzeta eta gizarteratzea erraztuko duten gaitasunak eskuratzeko.

2018an, programan parte hartu duten kasuak, larritasun mailaren arabera:

	Terapeutak (esleitutako kasu kopurua)	Hezitzaileak (esleitutako kasu kopurua)
Arinak/moderatuak	154	284
Larriak	25	35

b) Safe Care Programa(Zaintza Segurua)

Safe Care programak etxea du lan eremu, eta familia zaugarriekin (arduragabeekin ere) eta 0-5 urteko adingabeekin dihardu. Osasuna, segurtasuna eta heldu/haur interakzioa dira esku-hartzearen ardatzak, eta emaitzak epe luzera lortzen dira adigabeen garapen globalean (garapen emozionala, jokabidearena eta soziala).

	2014	2015	2016	2017	2018
Programan parte hartu duten familiak	25	21	30	12	13

c) Incredible Years Programa (Urte Zoragarriak)

Incredible Years programak, aldiz, gurasoek eta 4-8 urteko seme-alabek osatutako aldi bereko taldeak erabiltzen ditu. Hautatutako adingabeek jokabide disruptiboak izan ohi dituzte, eta gurasoek ez dute nahikoa gaitasunik jokabide horiek kontrolatzeko. Incredible Years programan, esku-hartze mugatu baten bidez (astean behin eginiko 20 saio + etxera eginiko 4 bisita), familia sistema bideratzen da, adingabeen bilakaera positibo bat lortzeko epe luzera. Gurasoek, berriz, egoerak birbideratzeko trebetasunak eta estrategiak eskuratzen dituzte, adingabearen ongizatea helburu izanik.

Onuradun izan diren familien datuak:

	2014	2015	2016	2017	2018
Adingabeak	25	21	30	24	24
Helduak	38	26	44	35	32
Guztira	63	47	74	59	56